

Borgingsdocument sociale veiligheid

CBS De Wegwijzer

Alteveer

Inhoudsopgave

Inleiding	4
2. Waar staan wij voor?	5
3. Pedagogisch klimaat	5
3.1 School- en groepsafspraken	6
3.2 Afspraken op het plein	7
3.3 Afspraken m.b.t. social media	7
4. Sociale- en emotionele ontwikkeling op CBS De Wegwijzer	7
4.1 Gouden Weken	7
4.2 Versterken van goed gedrag	8
4.3 Positief denken en een optimistische mindset/ growth mindset	8
4.4 Talentontwikkeling	8
4.5 Methodes	8
4.6 Preventiemenu Basisonderwijs De Wolden	8
4.7 Coöperatieve werkvormen	8
4.8 Buitenactiviteiten en buitenspel	9
5. Signalering	9
5.1 IEP LVS	9
5.2 Digikeuzebord	9
5.3 PO Vensters	10
5.4 Meldcode	10
6. Interventies	11
6.1 Interventies op leerlingniveau	11
6.1.1 Niet nakomen van een afspraak	11
6.1.2 Interventie bij gedrag tussen leerlingen onderling	11
6.1.3 Interventies bij fysieke onveiligheid	11
6.1.4 Check-in-check-out	12
6.1.5 Overige interventies	12
6.1.6 Interventies bij risicoleerlingen	12
6.2 Interventies op groepsniveau	12
7. Aanpak (terugkerend), structureel grensoverschrijdend gedrag	13
8. Klachten	14
Bijlage 1: Protocol disciplinaire maatregelen	15
1.1 Time-out	16

1.2 Schorsing	16
1.3 Verwijdering	17
1.4 Beleid met betrekking tot agressief gedrag van ouders	18
Bijlage 1.1 Model verslagformulier	20
Bijlage 2 Check in - check out formulier	22
Bijlage 3: protocol social media	23

1. Inleiding

Dit borgingsdocument beschrijft het sociale veiligheidsbeleid van CBS De Wegwijzer. We vinden het belangrijk dat kinderen op onze school zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Ook voor medewerkers van onze school, ouders en bezoekers moet de school een veilige omgeving zijn.

Sociale veiligheid veronderstelt:

- de aanwezigheid van een positief en veilig schoolklimaat als basis voor het kunnen leren en werken op school;
- de bevordering van positief en veilig gedrag van alle betrokkenen bij de school;
- bescherming ervaren tegen bedreigingen die veroorzaakt worden door het gedrag van personen in- en rondom de school;
- het bevorderen van de weerbaarheid van de leerlingen;
- psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen die niet door handelingen van andere personen mag worden aangetast.

In dit plan beschrijven wij hoe wij vormgeven aan sociale veiligheid op onze school. Waar we voor staan, wat we wel en niet toestaan en welke maatregelen we treffen als afspraken worden overtreden.

2. Waar staan wij voor?

We streven met elkaar naar een sociaal veilige school. Sociale veiligheid is een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen functioneren op school en voor de leerlingen om zich te kunnen ontwikkelen. Een school is voor ons veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van onze leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag en deze, zoveel mogelijk, voorkomt. Je sociaal veilig voelen en weten, is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van teamleden, leerlingen, ouders (waaronder het bestuur, MR en ouderraad) en stagiaires. Ieder draagt zelf bij aan het versterken van de sociale veiligheid. De waarborg voor de sociale veiligheid is in de eerste plaats een opdracht voor alle betrokkenen zelf.

Wij handelen vanuit:

- een levensbeschouwelijke visie: respect en naastenliefde staan centraal. Waarden die we onze leerlingen willen meegeven. Elke leerling heeft een onvervangbare waarde en maakt zijn eigen ontwikkeling door.
- een pedagogische opdracht: alle leerlingen en medewerkers hebben recht op een veilig leer- en werkklimaat. Elke leerling moet zich op school thuis kunnen voelen. De leerlingen gaan naar school om te leren en zich te ontwikkelen tot sociaal- en emotioneel sterke individuen. Hierbij ontdekkend waar hun passie en talenten liggen.
- een onderwijskundige opdracht: alle leerlingen hebben recht op passend onderwijs.
- een maatschappelijke opdracht: het is voor ons belangrijk dat kinderen, als ze de school verlaten, op een goede tijd terug kunnen kijken. We zien de school als een oefenplaats. De leerlingen mogen bij ons de vaardigheden oefenen die ze in de maatschappij ook nodig hebben.

Onze ambities voor 2019-2023 zijn:

- het creëren van plekken in de school en op het plein waar de leerlingen tot rust kunnen komen;
- herinrichten schoolplein, zodat leerlingen erdoor worden uitgedaagd in hun (gezamenlijke) spel, wat positief kan bijdragen aan hun sociale- en emotionele ontwikkeling;
- welbevinden van de groepen 5 t/m 8, gemeten met ZIEN, scoort op minimaal 80%.
- Implementeren van een methode sociale en emotionele ontwikkeling binnen de school.

3. Pedagogisch klimaat

Op CBS De Wegwijzer hechten we grote waarde aan een positief pedagogisch klimaat. Het bereiken hiervan gaat echter niet vanzelf. Omdat we uitgaan van het principe dat alle leerlingen een plek in het onderwijs verdienen, zijn er meerdere omstandigheden die van invloed zijn op de dagelijkse sfeer in de school. Verschillen in de ontwikkeling van kinderen, hun capaciteiten en (sociale) vaardigheden, opvoedingsstijlen van ouders, het feit dat er kinderen met verschillende normen en waarden in een groep zitten en natuurlijk de verschillende kwaliteiten, normen en vaardigheden van de medewerkers. Wij zien al deze verschillen als een verrijking voor het pedagogisch klimaat en als uitgangspunt voor verdere ontwikkeling.

Daarnaast gelden de volgende uitgangspunten:

- het welbevinden van de leerlingen staat voorop;
- wij geven het goede voorbeeld door eigen gedrag en dat verwachten wij ook van leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen;
- de leerkracht is vanuit de pedagogische relatie met de leerlingen gericht op de (psychologische) basisbehoeften van de leerling. Hierbij denken we o.a aan relatie, competentie en autonomie;
- fouten maken mag, als je bereid bent om ervan te leren en opnieuw te beginnen. Kinderen én volwassenen leren van hun fouten;
- van kinderen kun je leren. Kinderen kunnen ongewenst gedrag vertonen, maar dat heeft meestal een oorzaak. Wij streven ernaar om de oorzaak te vinden om het gedrag positief bij te kunnen sturen. Je kunt niet altijd vergeven en vergeten, maar je kunt wel opnieuw beginnen.
- ruzie komt ook voor. Het gaat niet alleen om wie er begonnen is, maar vooral, dat het weer wordt bijgelegd;
- we stimuleren de leerlingen om op een positieve manier kritisch te zijn. Ze leren hun eigen mening te geven, op te komen voor zichzelf en daarbij rekening te houden met een ander.

3.1 School- en groepsafspraken

Om zorg te dragen voor de sociale veiligheid op school en in de groep, zijn en worden er afspraken gemaakt. De periode tussen de zomer- en herfstvakantie noemen we de gouden weken. In deze periode worden de schoolafspraken in het team en met de leerlingen besproken en worden er gezamenlijk groepsafspraken gemaakt. De groepsafspraken, en indien nodig de schoolafspraken, maken, gedurende het schooljaar, onderdeel uit van de datamuur.

Op schoolniveau gelden de onderstaande afspraken:

- we behandelen een ander, zoals we zelf ook behandeld willen worden;
- we accepteren dat niet iedereen hetzelfde is en hetzelfde kan;
- we gaan er vanuit dat iedereen op zijn/haar manier zijn best doet en waarderen dat;
- zowel leerkrachten als leerlingen mogen fouten maken en zich vergissen, met als doel de kramp van het streven naar perfectie te relativeren (uitgaande van: Wees bang om NIET te falen, want dan weet je zeker dat je niet leert en niet groeit).
- leerkrachten geven vooral positieve specifieke, feedforward feedback met als doel om het zelfbeeld van de leerlingen te verbeteren;
- leerlingen spreken elkaar bij de voornaam aan. Onderwijs en onderwijsondersteunend personeel worden met de achternaam aangesproken (incl. lio'ers).. Stagiaires met de voornaam.
- we lachen anderen toe en niet uit;
- leerkrachten en leerlingen laten in hun gedrag respect naar elkaar toe zien;
- leerkrachten en leerlingen tonen in taalgebruik respect naar elkaar en hun omgeving;
- leerkrachten stimuleren aandacht voor elkaar en voor anderen;
- we luisteren naar elkaar;
- als het kan mag iedereen meedoen;
- we zijn voorzichtig met de spullen van onszelf en van een ander;
- we blijven, als het niet nodig is, met onze handen van elkaar en elkaars spullen af;
- we helpen elkaar.

3.2 Afspraken op het plein

Om bij te dragen aan de veiligheid op het plein zijn de volgende afspraken gemaakt:

- het schoolplein is ingedeeld in zones. Naast het schoolplein bevindt zich een voetbalveld. Hier wordt door alle leerlingen gebruik van gemaakt;
- er is een rooster welke groep in de ochtendpauze en om 12.45 uur het grasveld mag gebruiken;
- er wordt tijdens de ochtendpauze door 2 medewerkers toezicht gehouden;
- tussen de middag wordt het toezicht verzorgd door vaste vrijwilligers van de TSO (tussenschoolse opvang). Indien nodig schakelen zij hulp van het team in;
- leerlingen kunnen tijdens de ochtendpauze bij de pleinwacht terecht.

3.3 Afspraken m.b.t. social media

De afspraken m.b.t het gebruik van social media staan vermeld in het bijbehorende protocol in bijlage 3.

4. Sociale- en emotionele ontwikkeling op CBS De Wegwijzer

Omdat er, n.a.v. het verplicht willen stellen van anti-pestprogramma's in 2013, door de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker en kindermobuysman Mark Dullaert, geen bewijs naar voren is gekomen voor effectiviteit van anti-pestprogramma's, hebben wij als school gekozen om geen gebruik van een dergelijk programma te maken, maar, zoveel mogelijk preventief te werken. In dit hoofdstuk beschrijven wij hoe wij dat doen.

4.1 Gouden Weken

Elk schooljaar start met de gouden weken (zomer- tot herfstvakantie). In de gouden weken staat de groepsvorming centraal. In het proces van groepsvorming doorloopt de groep een aantal fasen.

- Forming fase: er staan activiteiten centraal met als doel om elkaar beter te leren kennen, maar waarin ook duidelijk wordt aangegeven wat de leerkracht van de leerlingen verwacht. Het gedrag van de leerkracht is hierbij voor ons cruciaal.
- Storming fase: er staan activiteiten centraal om de rollen in de groep te onderzoeken. We beseffen dat deze fase gepaard kan gaan met conflicten, maar dit is nodig, omdat leerlingen op deze manier om leren gaan met de verschillen die er zijn en de wijze waarop je op een goede manier ruzie kunt maken en het weer kunt oplossen. De rol van de leerkracht is om de leerlingen hierin te begeleiden.
- Norming fase: vanuit de stormingfase wordt duidelijk wat de normen van de groep zijn, wat de manier is waarop we als school en in de groep met elkaar omgaan. Het doel hierbij is dat de norm in de groep geaccepteerd wordt. In de norming fase zorgt de leerkracht ervoor dat het leefklimaat in de groep (informeel) en het leerklimaat in de groep (formeel) dichtbij elkaar komt. De leerkracht heeft hierin samen met de groep de regie. Er worden o.a. groepsafspraken gemaakt, gesprekken gevoerd over de sfeer in de groep, er worden complimenten gegeven, gewenst gedrag wordt beloond, er worden werkvormen ingezet die sturen op het laten zien van gewenst gedrag en gewenst gedrag wordt geoefend.
- Performingfase: vanaf het moment dat de normen in de groep zijn vastgesteld kan er in de groep aan de slag gegaan worden. Wij zien deze fase als een fase die het gehele schooljaar doorloopt. Gedurende het schooljaar wordt geregeld geëvalueerd wat er goed is gegaan. Dat wordt gevierd en vervolgens wordt er een nieuw leerdoel gekozen om aan te werken.

4.2 Versterken van goed gedrag

Zoals beschreven in hoofdstuk 3.1 gelden er school- en groepsregels. Deze regels krijgen de leerlingen aangeleerd doordat de leerkracht uitspreekt welk gedrag hij/zij wil zien, het gedrag evt. voor te doen en de leerlingen het gedrag te laten oefenen. Positief gedrag van de leerlingen wordt beloond door het geven van complimenten.

4.3 Positief denken en een optimistische mindset/ growth mindset

Door positief te denken en een optimistische en positieve mindset (overtuiging; de manier waarop mensen denken over hun intelligentie en kwaliteiten) kan het gevoel van eigenwaarde bij de leerlingen groeien. Wij zien de leerkrachten als een voorbeeld hierin. Onze missie: onze leerlingen ondersteunen bij het ontwikkelen van een groeimindset, zodat iedereen het beste uit zichzelf kan halen! Hiervoor kan er in de onderbouw gebruik gemaakt worden van de methode 'Groe in je groep' en bij leerlingen vanaf ongeveer 7 jaar van 'Werkboek Mindset'.

4.4 Talentontwikkeling

Leerlingen herkennen talenten geregeld bij een ander en minder bij zichzelf. Omdat, door activiteiten die aansluiten bij de talenten van de leerlingen positieve emoties opgewekt worden en deze zorgen voor verhoogde veerkracht en weerbaarheid, organiseren we activiteiten die gericht zijn op de brede ontwikkeling van onze leerlingen. Het doel hierbij is om activiteiten te organiseren, waarbij leerlingen in hun kracht komen te staan. Waarbij ze kunnen ontdekken waar hun talenten liggen. Dit kunnen activiteiten zijn op cognitief gebied, zoals deelname aan de Plusklas, maar bijv. ook deelname aan activiteiten gericht op muziek, dans, drama, creatieve vorming enz.

4.5 Methodes

In alle groepen worden lessen gegeven gericht op de sociale- en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. De school maakt gebruik van de methode 'Kwink'.

Tijdens de dagopeningen is er ook ruim aandacht voor het bevorderen van de sociale- en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. We maken hiervoor gebruik van de bijbelverhalen uit de methode Kind op Maandag. De verhalen gaan o.a. over verdriet, troost, boos zijn en vrede maken, over wat goed is en wat je beter niet kunt doen. Elke week staat er een thema centraal, waarover we gezamenlijk in gesprek gaan. Dit zijn thema's als er zijn voor een ander, opkomen voor jezelf, keuzes maken enz.

4.6 Preventiemenu Basisonderwijs De Wolden

De school schrijft zich jaarlijks in voor een aantal preventieactiviteiten vanuit het Preventiemenu Basisonderwijs De Wolden. Afgestemd op de behoeftes vanuit de verschillende groepen wordt er een keus gemaakt uit diverse thema's o.a: internet en social media, brand, cultuur, mediawijsheid, pesten en omgaan met elkaar.

4.7 Coöperatieve werkvormen

In alle groepen wordt er gebruik gemaakt van coöperatieve werkvormen, ook wel samenwerkend leren genoemd. Het bevordert de sociale vaardigheden en draagt bij aan een betere sfeer in de groep. Niet alleen de lesstof is hierbij belangrijk, maar ook de samenwerking. Kinderen leren niet alleen van de interactie met de leerkracht, maar ook van de interactie met elkaar.

4.8 Buitenactiviteiten en buitenspel

Omdat buiten spelen en buiten activiteiten de sociale ontwikkeling van de leerlingen kunnen bevorderen maken we tijdens de dagelijkse lessen geregeld gebruik van het plein. Er worden o.a. geregeld buiten reken- en spellingsactiviteiten gedaan. De leerlingen van groep 1 en 2 spelen dagelijks buiten en in groep 3 en 4 is ervoor gekozen om één van de gymlessen te vervangen door extra buitenspeeltijd. Het biedt de leerlingen de gelegenheid om te leren samen spelen, samen werken en compromissen te sluiten (Burdette en Withaker, 2005; Van Gils et al., 2008) Het brengt de leerlingen in aanraking met de natuur, wat ervoor kan zorgen dat ze zich daarna in de groep beter kunnen concentreren, meer zelfbeheersing tonen en minder vaak last hebben van psychische problemen

5. Signalering

Als school hebben we aandacht voor de totale ontwikkeling van iedere leerling en volgen daarom ook de sociale - en emotionele ontwikkeling. Ouders spelen hierin ook een rol. Kinderen uiten thuis soms eerder hoe ze zich voelen dan op school en ouders weten vaak of gesignaleerd gedrag past bij hun zoon of dochter en/of zijn of haar karakter. Hoe langer kinderen op school zitten hoe beter ze vaak zelf kunnen aangeven wat hen dwars zit of waar zij zich niet prettig bij voelen.

5.1 IEP LVS

In de groepen 3 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van de hart- en handeninstrumenten van het IEP leerlingvolgsysteem. Hiermee krijgt de leerling zicht in zijn/haar eigen profiel gericht op de:

- sociaal- emotionele ontwikkeling;
- leeraanpak;
- creatief vermogen.

De leerlingen vullen 1x per schooljaar de hart- en handeninstrumenten in. De resultaten worden getoond in spindiagrammen die aangeven in welke mate een leerling vindt dat bepaalde aspecten op hem of haar van toepassing zijn. Dit beeld wordt door de leerkrachten vergeleken met het beeld dat hij/zij van de leerling heeft en wordt met de leerling besproken. De resultaten maken onderdeel uit van het rapport en worden van daaruit met ouders besproken. Indien er interventies nodig zijn die buiten de basiszorg vallen kan er een plan opgesteld worden of hulpverlening ingeschakeld. Ouders worden hierin betrokken.

Wij zien ouders als partners in de ontwikkeling van hun kind. We informeren ouders, tijdens de voortgangsgesprekken, over het sociaal- en emotioneel functioneren van hun kind op school. Dit kan ook in een driegesprek tussen het kind, de ouders en de leerkracht. Tijdens het overleg worden samen met ouders doelen opgesteld waaraan gewerkt gaat worden. Indien dit buiten de basiszorg valt kan hier een individueel handelingsplan voor opgesteld worden.

5.2 Digikeuzebord

Voor het volgen van de sociale- en emotionele ontwikkeling van de leerlingen van groep 1 en 2 wordt er gebruik gemaakt van de leerlijnen van het Digikeuzebord. De leerkrachten brengen de ontwikkeling van de leerlingen in kaart m.b.t. het zelfbeeld, het sociale gedrag, de zelfstandigheid en de werkhouding en concentratie. De resultaten worden met ouders besproken tijdens de voortgangsgesprekken en indien nodig tussentijds.

5.3 PO Vensters

Naast het gebruik van ZIEN wordt de sociale veiligheidsbeleving van de leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 jaarlijks in kaart gebracht middels het onderzoek leerlingtevredenheid van PO Vensters.

5.4 Meldcode

Bij signalering van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling wordt gebruik gemaakt van het protocol 'Meldcode'.

6. Interventies

6.1 Interventies op leerlingniveau

De leerkracht heeft de verantwoordelijkheid om de sociale veiligheid in de klas te waarborgen. De leerkracht moet laten blijken het waardevol te vinden dat leerlingen respectvol met elkaar omgaan. Om hierin te slagen bespreekt de leerkracht de afgesproken gedragsregels met de leerlingen, wijst hen erop en corrigeert wanneer deze geschonden worden. Hieronder worden de verschillende interventies beschreven. Wanneer een ingezette interventie onvoldoende effect heeft, wordt na 3x een andere interventie ingezet.

6.1.1 Niet nakomen van een afspraak

Als een leerling zich niet aan een afspraak houdt dan worden de volgende stappen doorlopen:

1. vragen: wat is de afspraak?
2. herinneren: dit is de afspraak
3. kiezen: óf de consequentie óf je doet het nu
4. benoemen: consequentie of goede keuze (goede keuze wordt als laatste benoemd).

(tussentijds wordt 5 tot 10 seconden gewacht).

6.1.2 Interventie bij gedrag tussen leerlingen onderling

We stimuleren leerlingen om in dialoog met elkaar conflicten op een vreedzame manier op te lossen door:

1. een gesprek met de betreffende leerlingen aan te gaan (filosoferen)¹ en in het gesprek ruimte te bieden aan beide partijen om hun verhaal te doen;
2. leerlingen te laten navertellen wat de ander in het gesprek gezegd heeft;
3. samen met de leerlingen te analyseren wat feiten en gevoelens/beleving in de situatie zijn geweest;
4. vooruit te kijken op de toekomst: wat is er nodig om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen;
5. het opnieuw creëren van eenzelfde activiteit als waarin het incident is ontstaan, zodat er een nieuwe positieve beleving en verbetering van de relatie kan ontstaan.

¹ Filosoferen zien wij als nadenken, reflecteren over en het ter discussie stellen van datgene wat ze gewoonlijk als vanzelfsprekend ervaren. Als een persoonlijke verrijking wat hen helpt een situatie te begrijpen en zich te situeren tegenover hun eigen gevoelens, behoeften en drijfveren.. Het ontwikkelen van een houding van openheid en verwondering, onderzoekend gedrag, respect voor de mening van de ander en de kunst van het gesprek, zijn voor hen belangrijke instrumenten waar ze profijt van kunnen hebben in de dagelijkse maatschappij.

6.1.3 Interventies bij fysieke onveiligheid

Als de fysieke veiligheid in gevaar komt wordt de leerling uit de context gehaald of wordt de context rondom de leerling weggehaald. Dit kan bijv. betekenen dat een leerling tijdelijk een werkplek buiten de groep krijgt of dat de groep rondom de leerling uit het lokaal gaat. Mist een leerling hierdoor een les, dan wordt deze les op een later tijdstip ingedeeld.

6.1.4 Check-in-check-out

Bij leerlingen, voor wie de basisaanpak onvoldoende blijkt, kan er gebruik gemaakt worden van de check-in-check-out. Gedurende drie tot zes weken krijgt de leerling dagelijks bij aankomst en vertrek van de school consequente feedback van ouders en leerkracht op specifiek gedrag. Hiervoor wordt gebruikt van het check-in-check-out formulier (bijlage 2)

Aan het begin van de schooldag meldt de leerling zich bij een afgesproken persoon aan voor een check-in en geeft bij binnenkomst in de groep de dagkaart aan de leerkracht. Gedurende dag geeft de leerkracht op de dagkaart aan in welke mate de leerling zich houdt aan de omschreven doelen. Aan het einde van de dag geeft de leerkracht de dagkaart aan de leerling en de leerling meldt zich af bij de afgesproken persoon. Thuis reageren ouders op de meegenomen dagkaart. Ouders geven de dagkaart de volgende dag, ondertekend, aan de leerling mee terug naar school. De leerling levert de dagkaart in bij de leerkracht.

6.1.5 Overige interventies

Naast de eerder genoemde interventies kan er door de leerkracht gekozen worden voor één van de onderstaande interventies:

- verlies van een privilege; even niet meedoen met de les of iets leuks (bij voorkeur geen verlies van pauze of gym) en gemiste tijd inhalen
- schrijftaak;
- herstellen van evt. schade enz.

6.1.6 Interventies bij risicoleerlingen

Bij risicoleerlingen wordt door interne medewerkers en externe partijen individuele pedagogische begeleiding en/of didactische begeleiding gegeven. Verdere afspraken hierover staan vermeld in het borgingsdocument 'Zorg'.

6.2 Interventies op groepsniveau

Wanneer we merken dat er in de groep toch een negatief leefklimaat (signaal vanuit het IEP LVs en/of PO Vensters) is ontwikkeld (onrust in de groep, veel conflicten, meidenvenijn, pestgedrag, etc), dan beginnen we opnieuw met de groep:

1. de leerkracht observeert in de groep. De intern begeleider observeert de groep en de leerkracht. Het volgende wordt in kaart gebracht:
 - wat is de 'code' van de groep
 - wat is te zien bij de leerlingen qua gedrag
 - wat zeggen de leerlingen
 - wat doet de leerkracht
 - wat zegt de leerkracht
 - waar vraagt de groep om, maar wordt (nog) niet gehoord door de leerkracht
 - welke norm of welk thema of welk gevoel voert de boventoon
2. gesprekken voeren (maximaal vier kinderen tegelijk, sociaal evenwichtig verdeeld) met de leerlingen over de sfeer
3. terugkoppelen van de gesprekken aan de groep. Samenvatten aan de groep wat gezien en gehoord is en vertellen wat gedacht wordt dat de groep wenst, maar wat nog niet gelukt is. Dit

- wordt gecheckt en er wordt opnieuw begonnen.
4. pedagogische doelen verwoorden en op de datamuur plaatsen. Hier worden groepsbeloningen aan gekoppeld en de successen worden gevierd.
 5. er wordt afgesproken wat de consequentie is wanneer de leerlingen zich niet aan de afspraken houden
 6. de ib'er voert buiten de klas reflectiegesprekken met de leerlingen wanneer deze zich niet aan de afspraken heeft gehouden. Het verantwoordelijk laten zijn voor het gedrag dat de leerling heeft gekozen is voor ons van cruciaal belang om te komen tot leren op dit vlak
 7. wanneer blijkt dat bepaalde vaardigheden in de groep onvoldoende beheerst worden, dan wordt daar een actiepoint van gemaakt. De ondersteuningsvraag van de groep wordt geformuleerd en er wordt in kaart gebracht wat dit vraagt qua begeleiding en ondersteuning.

7. Aanpak (terugkerend), structureel grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan wij: gedrag waarbij iemand (terugkerend) psychisch en/of fysiek een ander lastig valt, bedreigt of aanvalt, waarbij regels structureel overschreden worden of materialen worden verniet of beschadigd. Hierdoor vormt de leerling een bedreiging voor de waarborging van de veiligheid van de leerling zelf en zijn omgeving.

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- **discriminatie** in woord of gedrag;
- **verbaal**: schelden, beledigen enz.;
- **fysiek**: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen enz.;
- **psychisch**: lastig vallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen enz.;
- **digitaal geweld**: o.a. pestgedrag via internet en telefoon;
- **seksueel**; seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten enz.;
- **vernielingen** van objecten en materialen;
- **weglopen** van de school;
- **(nep)wapens**: op onze school zijn (nep)wapens en gevaarlijke voorwerpen verboden.

Voor de aanpak van grensoverschrijdend gedrag volgen we het protocol 'Disciplinaire maatregelen' (bijlage 1).

8. Klachten

Vanaf 1 augustus 1998, bestaat er een officiële klachtenregeling voor het basisonderwijs die mogelijke klachten van ouders, leerlingen en medewerkers opvangt. Klachten kunnen over de meest uiteenlopende zaken gaan. We willen deze klachten graag zo goed mogelijk samen oplossen. In eerste instantie door middel van onderling overleg, maar we realiseren ons dat er ook wel eens omstandigheden kunnen zijn waarover u op en/of aanmerkingen, vragen of misschien wel een klacht heeft. We vinden het belangrijk dat alle bij de school betrokkenen met hun vragen, op en/of aanmerkingen, misverstanden en klachten serieus worden gehoord. Als dat in een vroeg stadium met de direct (en waar nodig de indirect betrokkenen) gebeurd kan dit vaak op de school zelf en met een eenvoudige en directe aanpak worden opgelost. Hierdoor kunnen we samen de kwaliteit van het onderwijs en de goede gang van zaken op school verbeteren.

We hanteren schooljaar 2022-2023 het onderstaande schema:

	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4
Leerling	Leerkracht	Directie	Bestuur	Externe vertrouwenspersoon
Ouders	Leerkracht	Directie	Bestuur	Externe vertrouwenspersoon
Medewerkers	Directie	Bestuur	Externe vertrouwenspersoon	

Voor iedereen die ontevreden is over de handelswijze van een ander binnen de school, geldt als uitgangspunt:

- bespreek de ontevredenheid op de juiste plaats. In de regel betekent dit met de persoon/personen die de ontevredenheid veroorzaakt heeft;
- bespreek de ontevredenheid ook zo spoedig mogelijk, nadat deze is ontstaan.

Als bovenstaande stappen zijn gevolgd en er geen oplossing gevonden kan worden kan er door leerlingen, medewerkers en ouders contact opgenomen worden met onze externe vertrouwenspersoon Jan Wibbens van Hét Vertrouwensbureau. Tel.nr.: (085)1055055. E-mail: algemeen@hetvtb.nl

Daarnaast zijn wij als school aangesloten bij 'Bureau landelijke klachtencommissie en Kringenrechtspraak, van Verus: www.gcbo.nl

Bijlage 1: Protocol disciplinaire maatregelen

Dit protocol beschrijft de stappen die genomen worden als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Binnen het onderwijs kennen we een drietal maatregelen, om zowel de veiligheid van ieder individu te waarborgen, alsmede om een veilig schoolklimaat te scheppen.

Deze drie maatregelen zijn:

- time-out;
- schorsing;
- verwijdering;

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- **discriminatie** in woord of gedrag;
- **verbaal**: schelden, beledigen enz.;
- **fysiek**: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen enz.;
- **psychisch**: lastig vallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen enz.;
- **digitaal geweld**: o.a. pestgedrag via internet en telefoon;
- **seksueel**: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten enz.;
- **vernielingen** van objecten en materialen;
- **weglopen** van school;
- **(nep)wapens**: op onze school zijn (nep)wapens en gevaarlijke voorwerpen verboden.

Er is sprake van verschillende gradaties binnen het grensoverschrijdend gedrag. Ter preventie van gedragsproblemen zullen wij bij grensoverschrijdend gedrag passende maatregelen nemen, zodat dit gedrag begrensd wordt en de veiligheid voor iedereen wordt hersteld. Een time-out is in dit kader de lichtste maatregel, daarna volgt schorsing en bij een volgende zware overtreding volgt verwijdering van de leerling van de basisschool.

Uitvoeringsmaatregelen

Grensoverschrijdend gedrag wordt niet getolereerd en heeft onmiddellijke consequenties. Preventieve maatregelen m.b.t. leerlingen worden opgenomen in het dossier (o.a. afspraken m.b.t. gedrag, evt. logboeken, contracten vanuit driehoeksoverleg tussen leerkracht, ouders, en de leerling) ter voorkoming van verder grensoverschrijdend gedrag.

Al naar gelang van de zwaarte van de overtreding kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

1. corrigerende maatregelen door de leerkracht;
2. corrigerende maatregelen door de directie;
3. officiële berisping door de directie van de school. Deze berisping wordt schriftelijk aan de ouders/verzorgers/voogden kenbaar gemaakt. Zij ontvangen tevens een dringende uitnodiging tot gesprek;
4. time-out als maatregel om de leerling van de groep te isoleren of de groep te beschermen tegen

- grensoverschrijdend gedrag;
5. schorsing kan volgen, na een officiële berisping als gevolg van één of meerdere time-outs of na een overtreding die, naar mening van de directie van de school, schorsing rechtvaardigt. Fysiek geweld tegen een volwassene leidt tot onmiddellijke schorsing van een leerling;
 6. verwijdering kan volgen bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpend gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school.

1.1 Time-out

Time-out is een maatregel om de leerling van de groep te isoleren door hem of haar buiten de groep te plaatsen voor langere tijd (=minimaal één dagdeel). De leerkracht geeft de leerling de opdracht om mee te komen naar de time-out plek (bij een onderwijsondersteunende medewerker buiten de groep).

Wanneer de leerling dit weigert, zal de leerkracht de opdracht herhalen. Wanneer de leerling ook nu weigert mee te komen, zal de leerkracht tegen de leerling zeggen: "Ik pak nu je hand en dan neem ik je mee naar de time-out plek". Mocht de leerling ook hier weerstand bieden, dan geeft de leerkracht een andere leerling in de groep de opdracht om de directeur of intern begeleider op te halen, zodat de leerling alsnog uit de groep verwijderd wordt. Met de leerling kunnen afspraken gemaakt worden omtrent de duur van de time-out en de voorwaarden, waaronder de time-out wordt opgeheven.

Voorwaarden time-out;

- de aard van de overtreding dient in overeenstemming te zijn met de voorgenomen maatregelen;
- er zal derhalve een pedagogische- of opvoedkundige reden aan ten grondslag moeten liggen;
- er zal achteraf duidelijk met de ouders moeten worden gecommuniceerd.

Procedure time-out

1. in geval van een time-out wordt de leerling voor een periode van de groep geïsoleerd;
2. de reden van de time-out wordt vastgelegd door middel van het formulier verslag inzake time-out, schorsing en/of verwijdering van leerlingen (bijlage 1.1);
3. tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht;
4. indien de ouders niet onmiddellijk op de hoogte gesteld kunnen worden, wordt van het incident en de time-out zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de ouders;
5. indien noodzakelijk worden de ouders op school uitgenodigd voor een gesprek. Bij dit gesprek is de leerkracht en de directie (bij afwezigheid de intern begeleider aanwezig). Van het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt toegevoegd aan het leerlingdossier in ParnasSys;
6. de time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie of bij afwezigheid van de directie door de intern begeleider van de school.

Een time-out is geen officieel instrument, maar wordt gebruikt bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school. Het is geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel in het belang van de school.

1.2 Schorsing

Schorsing wordt pas opgelegd na een officiële berisping als gevolg van één of meerdere time-outs of na een overtreding die, naar de mening van de directie, schorsing rechtvaardigt. Schorsing is een wettelijke

maatregel, die gebonden is aan bepaalde voorwaarden. Een leerling wordt voor maximaal één week geschorst.

Voorwaarden schorsing

- gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden;
- de betrokken ouders worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij worden oplossingsmogelijkheden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op school aan de orde komen;
- zowel van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt en aan de ouders bekend gemaakt;
- het schorsingsbesluit wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - de voorzitter van het bestuur;
 - bij meer dan 1 dag aan de leerplichtambtenaar;
 - bij meer dan 1 dag aan de inspectie van het onderwijs;
- ouders kunnen beroep aantekenen bij het bestuur. Het bestuur beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Procedure schorsing

1. de directie van de school draagt de eindverantwoordelijkheid voor de schorsing;
2. de directie van de school is verplicht hoor en wederhoor toe te passen. De leerlingen worden hierbij vertegenwoordigd door hun ouders of verzorgers. Zij kunnen zich bij laten staan door een deskundige of vertrouwenspersoon. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt toegevoegd aan het leerlingdossier in ParnasSys;
3. indien nodig, motiveert de directie de voorgenomen schorsing schriftelijk;
4. de directie meldt de schorsing aan de ouders, het bestuur van de school en aan de leerling;
5. ouders ontvangen een afschrift van het schorsingsbesluit en, indien van toepassing, het gespreksverslag. Beiden worden toegevoegd aan het leerlingdossier in ParnasSys.

1.3 Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

Voorwaarden verwijdering

- verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bestuur;
- voordat een beslissing genomen wordt, worden de directie en de betrokken leerkracht door het bestuur gehoord en wordt er naar een nieuwe school gezocht. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennisgeving wordt gesteld en door ouders voor gezien wordt getekend;
- het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:
 - de leerplichtambtenaar;
 - de inspectie van het onderwijs.
- de leerling blijft onderwijs volgen, totdat hij/zij op een andere school terecht kan.

Procedure verwijdering

1. het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de verwijdering;

2. het bestuur is in samenwerking met de betrokken leerkracht en directie van de school verplicht hoor en wederhoor toe te passen. Dit betekent dat het bestuur, voordat men een beslissing neemt, de betrokken leerkracht en de directie heeft gehoord. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders, ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend;
3. dit betekent verder dat de aangeklaagde partij bij het aantekenen van bezwaar het recht heeft door het bestuur te worden gehoord. Onze leerlingen worden in dezen vertegenwoordigd door hun ouders of voogd. Zij kunnen zich bij laten staan door een deskundige of vertrouwenspersoon;
4. het bestuur meldt het voorgenomen besluit tot verwijdering aan de directie van de school, de ouders, de leerplichtambtenaar en de inspectie van het onderwijs;
5. ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen. Het bestuur is verplicht de ouders/verzorgers te horen over het bezwaarschrift;
6. het bestuur neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift;
7. een afschrift van het verwijderingsbesluit wordt toegevoegd aan het leerlingdossier;
8. effectuering van het besluit tot verwijdering is pas mogelijk, nadat een andere basisschool of een school voor speciaal basisonderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bestuur, gedurende acht weken, er alles aan gedaan heeft om de leerling elders geplaatst te krijgen. Mochten de ouders het niet eens zijn met de plaatsing op een school dan kan contact opgenomen worden met de leerplichtambtenaar en zo nodig een onderwijsconsulent.

1.4 Beleid met betrekking tot agressief gedrag van ouders

Agressief gedrag van ouders kent diverse gradaties. Het kan gaan om verbaal geweld, bedreigen of lastig vallen, maar ook fysiek geweld met en zonder letsel. De vervolgmaatregelen zijn afhankelijk van de mate van agressief gedrag. In lichte gevallen kan een gesprek met de betreffende ouder(s) volstaan. In zwaardere gevallen zal er sprake kunnen zijn van melding bij de politie en verdergaande maatregelen tegen de betreffende ouder(s).

Uitgangspunten

- uitgangspunt van het beleid is dat agressief gedrag van ouders in de school niet wordt getolereerd;
- betreffende medewerkers melden het voorval altijd bij de directie van de school;
- de directie zorgt voor opvang van de medewerker en evt. opvang van de groep;
- als het nodig is wordt medische hulp ingeschakeld en de zorg van psychische hulpverlening of bureau slachtofferhulp aangeboden;
- de directie neemt, indien dit veilig kan, contact op met de ouder en nodigt deze uit voor een gesprek;
- indien dit niet mogelijk is, wordt er een onafhankelijke derde persoon gezocht;
- er wordt melding bij de politie gemaakt van agressief gedrag. Indien de school of betrokkene dit wenst, doet de school aangifte bij de politie;
- bij ernstige vormen van agressie zal de directie besluiten om de ouder(s) de toegang tot de school te ontfangen. Dit wordt schriftelijk aan de betreffende ouder(s) meegedeeld;
- de directie maakt van ernstige gevallen melding bij het bestuur.

Beleidsuitvoering

- de genoemde uitgangspunten zijn bij alle medewerkers bekend;
- van de medewerkers wordt verwacht dat zij volgens genoemde uitgangspunten handelen;

- indien de agressie zich richt tegen de directie, wordt het bestuur ingeschakeld;
- van elk geval van agressief gedrag van ouders t.o.v. een medewerker van de school wordt een notitie gemaakt die in het betreffende leerlingdossier en het personeelsdossier wordt bewaard;
- van een eventueel gesprek met de betrokken ouders wordt een verslag gemaakt dat door de directie bewaard wordt;
- aan hand van het voorval wordt beoordeeld of verdere stappen noodzakelijk zijn. Die stappen kunnen bestaan o.a. bestaan uit het melden bij de politie en het ontzeggen van toegang tot de school;
- daarnaast zorgt de directie ervoor dat eventuele schadelijke gevolgen voor de leerlingen, zoveel mogelijk, beperkt worden;
- de directie zorgt ervoor dat de collega's over het incident worden geïnformeerd;
- indien noodzakelijk zullen de ouders door de directie van het incident en de genomen maatregelen op de hoogte worden gesteld;
- contacten met de pers worden alleen onderhouden door de directie of het bestuur.

Bijlage 1.1 Model verslagformulier

VERSLAG INZAKE TIME-OUT, SCHORSING EN/OF VERWIJDERING VAN LEERLINGEN

Naam leerling:	
Geboortedatum:	
Naam leerkracht:	
Datum incident:	

Het betreffende ongewenst gedrag tijdens:

☐	tijdens een les
☐	in een vrije situatie
☐	op het schoolplein
☐	in de gymzaal
☐	anders:

Het betreft ongewenst gedrag t.a.v. van:

☐	medewerkers
☐	medeleerlingen
☐	anderen:
☐	
☐	

Korte beschrijving van het incident:

--

De volgende personen/instanties zijn op de hoogte gebracht:

☐	ouders
☐	directie
☐	hulpverlening
☐	politie
☐	anders:

De volgende maatregel is genomen (time-out, schorsing, in gang zetten verwijdering): _____

Datum gesprek ouders en de school:

Afspraken tussen ouders en school:

Bijlage 2 Check in - check out formulier

Check in - check out formulier				
Naam:		Groep:		Datum:
Gedrags- doelen (max. 3, zo concreet mogelijk beschreven)	1.			
	2.			
	3.			
Datum:	Check in welbevinden en doelen bespreken, wat ga je doen, wat heb je nodig?	Middag check Korte reflectie op de ochtend. Wat ging goed, hoe kwam dat? Wat kan beter, hoe ga je dat doen?	Check out Reflectie op de hele dag. Zijn doelen behaald? Welke beoordeling geef je jezelf en waarom? Wat ga je thuis vertellen?	Terugkoppeling ouders De leerling bespreekt de dag met ouders en ouders tekenen voor akkoord. De volgende dag gaat het formulier weer mee naar school.

Bijlage 3: protocol social media

Sociale media zijn een verzamelbegrip voor online platformen waar de gebruikers, zonder of met, minimale tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Onder de noemer 'social media' verstaan wij o.a: You Tube, sociale netwerken, weblogs enz.

CBS De Wegwijzer vertrouwt erop dat haar medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen verantwoord om zullen gaan met social media en heeft dit protocol opgesteld om een ieder die bij de school betrokken is of zich daarbij betrokken voelt richtlijnen te geven.

Uitgangspunten

1. CBS De Wegwijzer onderkent het belang van social media. Social media is voor ons één van mogelijkheden om als school te presenteren;
2. dit protocol draagt bij aan een goed en veilig school- en onderwijsklimaat;
3. dit protocol bevordert dat de medewerkers, leerlingen en ouders de reguliere fatsoensnormen in acht nemen. Dat betekent dat respect voor de school en elkaar. Verdraagzaam zijn en een ander in de waarde laten;
4. de gebruikers van social media dienen rekening te houden met de goede naam van de school en van een ieder die betrokken is bij de school;
5. het protocol dient ervoor om alle betrokkenen te beschermen tegen de mogelijke negatieve gevolgen van social media;
6. de richtlijnen zijn bedoeld voor alle betrokkenen die deel uitmaken van de school: medewerkers, leerlingen, ouders en evt. andere betrokkenen;
7. de richtlijnen in dit protocol hebben alleen betrekking op berichten die gerelateerd zijn aan de school of wanneer er sprake is van een overlap tussen school, werk en privé.

Voor alle gebruikers

1. het is medewerkers en leerlingen niet toegestaan om tijdens de lessen actief te zijn op social media, tenzij door de directie/leerkrachten hiervoor toestemming is gegeven;
2. het is betrokkenen toegestaan om kennis en informatie over school te delen, mits het geen persoonsgegevens betreft en andere betrokkenen niet schaadt;
3. de betrokkene is persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud die hij/zij publiceert op social media;
4. elke betrokkene dient zich ervan bewust te zijn dat de gepubliceerde teksten en uitlatingen voor onbepaalde tijd openbaar zullen zijn, ook na verwijdering van het bericht;
5. de school vraagt schriftelijke toestemming aan medewerkers en ouders voor het plaatsen van foto's / films op social media;
6. het is medewerkers niet toegestaan om met een privé account 'vrienden' te worden van leerlingen en ouders op social media;
7. alle betrokkenen nemen de reguliere fatsoensnormen tegenover betrokkenen in de school in acht. Als fatsoensnormen worden overschreden bijv.: hacken van een account, pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, radicalisering, zwartmaken of anderszins beschadigen) dan neemt de school maatregelen.

Voor medewerkers tijdens werksituaties

1. medewerkers hebben een bijzondere verantwoordelijkheid bij het gebruik van social media. Indien een medewerker deelneemt aan een discussie die op (enigerlei wijze) te maken heeft met

CBS De Wegwijzer dient de medewerker te vermelden dat hij medewerker is van de school en welke functie hij heeft;

2. als online communicatie dreigt te ontsporen dient de medewerker direct contact op te nemen met de directie;
3. bij twijfel of een publicatie in strijd is met deze richtlijnen neemt de medewerker contact op met de directie.

Voor medewerkers tijdens privésituaties

1. het is de medewerker toegestaan om schoolgerelateerde onderwerpen te publiceren, mits het geen persoonsgegevens m.b.t. de school, haar medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen betreft. Ook mag de publicatie de naam van de school niet schaden;
2. het is medewerkers niet toegestaan standpunten en/of overtuigingen uit te dragen die in strijd zijn met de missie en visie van CBS De Wegwijzer en de uitgangspunten van dit protocol;
3. indien de medewerker deelneemt aan een discussie die (op enigerlei wijze) te maken met CBS De Wegwijzer dient hij/zij te vermelden medewerker van de school te zijn;
4. als de medewerker over CBS De Wegwijzer publiceert dient hij/zij het bericht te voorzien van de mededeling dat de standpunten en meningen in het bericht de eigen persoonlijke mening zijn (op persoonlijke titel zijn geschreven) en los staan van eventuele officiële standpunten van CBS De Wegwijzer.

Sancties en gevolgen voor medewerkers en leerlingen

1. medewerkers die in strijd handelen met dit protocol maken zich mogelijk schuldig aan plichtsverzuim. Alle correspondentie over dit onderwerp wordt opgenomen in het personeelsdossier;
2. afhankelijk van de ernst van de uitlatingen, gedragingen en gevolgen worden naar medewerkers toe rechtspositionele maatregelen genomen die variëren van een waarschuwing, schorsing, berisping, ontslag en ontslag op staande voet;
3. leerlingen en/of ouders/verzorgers die in strijd met dit protocol handelen maken zich mogelijk schuldig aan verwijtbaar gedrag. Alle correspondentie hierover wordt opgenomen in het leerlingdossier. Afhankelijk van de ernst van de uitlatingen gedragingen en gevolgen worden naar leerlingen en/of ouders/verzorgers toe maatregelen genomen die onder meer kunnen bestaan uit een waarschuwing, schorsing of het in gang zetten van een verwijdering van school;
4. wanneer de uitlating van leerlingen en/of ouders/verzorgers en medewerkers mogelijk een strafrechtelijke overtreding inhoudt kan door CBS De Wegwijzer aangifte bij de politie worden gedaan.